

את הוצאות כתיבתו. (152)

כותבין שטר חוב ללוה, (153) כדי שיהיה קט-ב
השטר מזומן בידו לתתו למלוה כשילוה לו
כסף, אף על פי שאין מלוה עמו. (154)

והבעל נותן את שכר הסופר של הגט, מן הטעם שיבואר בגמרא. וכן את שכר הסופר שכותב את השובר, משום שהשובר הוא לטובתו של הבעל, שעל ידו האשה לא תוכל לתבוע שוב את כתובתה, לכן עליו לשלם

זכין לו". תוס' ד"ה כותבין.

והרמב"ם [מלוה ולוה כד א] פסק שאין כותבים שטר ללוה לפני ההלואה אלא אם יש בו קנין. אבל בשאר שטרות, לא הזכיר הרמב"ם שצריך לכתוב קנין, גם אם אין השטר נכתב מדעת שניהם.

ומוכת, שרק לגבי כתיבת שטרי הלואה צריכים העדים לראות את ההלואה [אם אין בשטר קנין], אך במכר ובגט, דיינו שיחתמו העדים על השטר, ויחולו המכר או הגירושין אף בלי נוכחות עדים, ומבלי שידעו העדים בכלל שהמכר או הגירושין אכן התקיימו.

ויש לדון, על מה בכלל מעידים העדים בחתימתם על השטר?

הנתיבות [כח ז] סבור שכל עדותם אינה אלא על כך שהגט נכתב בציווי הבעל, ותו לא!

אלא, כיון שיוצא הגט מתחת ידה, כאשר העדים חתומים עליו, יש לנו אומדנא מוכחת, הבנויה על כך שיש בידה שטר בחתימת עדים המאשרים שהגט נכתב בציווי הבעל, שאכן בעלה נתן לה את הגט.

ועיין בשיעורי מרן האבי עזרי המלוקטים על מסכת בבא מציעא, בסוגיית שטרות, שהביא בשם ר' איסר זלמן, שהיה מתבטא כך: העדים שבשטר אומרים [רק] שהם חתמו!

והיינו, שאין כאן כל עדות, מלבד העדות שהם חתמו על השטר, ומכח העדות הזאת, אנו מסיקים שהשטר נכתב מדעת הבעל, כי אחרת הם לא היו חתומים עליו.

ואפילו נמסר לו השטר זמן רב לאחר מכן. תוס' ד"ה ושובר.

152. רשב"ם. וכתב הרמב"ן, שיש אומרים, שזה רק במקום שאין כותבים כתובה אלא האשה גובה את כתובתה על ידי הגט בלבד או על ידי עדי מיתת הבעל. ולכן הוא צריך לשלם את שכר השובר, לפי שזו היא טובתו, שכל זמן שאין לו שובר היא יכולה לגבות ממנו שוב את הכתובה. אבל במקום שכותבים כתובה והאשה גובה את כתובתה על ידי שטר הכתובה, אם כן, בדרך כלל אין הבעל צריך לשובר אלא היא מחזירה לו את הכתובה בעת הפרעון, ורק באופן שהיא איבדה את הכתובה והבעל מסכים לשלם לה היא נותנת לו שובר, ולכן, היא צריכה לשלם את השובר, שהרי הבעל אינו צריך להפסיד בגלל שהיא איבדה את הכתובה.

153. ואף חותמין עליו עדים. וכן להלן בשטר מכר.

154. גם על זה שואלת הגמרא שם, שנחשוש שמא הוא יכתוב את השטר בניסן ולא ילוה רק בתשרי, והמלוה יטרוף מלקוחות שקנו מהלוה לפני תשרי?

ומתרצת הגמרא, שמדובר בשטר הקנאה, שהלוה מקנה למלוה את נכסיו מזמן הכתיבה בין אם ילוה בין אם לא ילוה בסוף.

וגם על זה מתרץ אב"י שם, ש"עדיו בחתומיו

ואין כותבין שטר חוב למלוה עד שיהא ליה עמו. שהרי השטר הוא לרעתו של הלוח. ולכן אין לכתוב אותו ללא הסכמתו.

והלוח נותן את שכר הסופר. משום שהוא הנהנה מההלואה.⁽¹⁵⁵⁾

כותבין שטר קנין למוכר, אף על פי שאין

הלוקח עמו.⁽¹⁵⁶⁾

ואין כותבין שטר קנין ללוקח עד שיהא המוכר עמו. שהרי השטר הוא לרעתו של המוכר.⁽¹⁵⁷⁾

והלוקח נותן את שכר הסופר,⁽¹⁵⁸⁾ משום שהוא הנהנה מהעיסקה.⁽¹⁵⁹⁾

155. כתב היד רמה: למדנו מכאן, שאף על פי שהשטר בא לשמור על ממונו של המלוה, אף על פי כן, לענין השכר, אין הולכים אחר מי שנהנה מעצם השטר, אלא אחר מי שנהנה מהעיסקה עליה נסוב השטר.

156. הר"י מיגש סובר, שדוקא כשהמוכר העיד על עצמו שהלוקח כבר שילם לו את הכסף עבור המקח [ונכתב כן בשטר]. שאם לא כן, אין לכתוב שטר מקח בלי ידיעת הלוקח, שמא המוכר יתבע ממנו על ידי השטר שישלם לו עבור המקח, והוא אינו רוצה כלל לקנות את השדה.

והראשונים חלקו עליו, כי האיך יוכל המוכר לתבוע מהלוקח שישלם לו על סמך השטר שבידו, והרי ידוע הדין שכותבים שטר למוכר אף על פי שאין לוקח עמו, ואין שום ראיה מהשטר שבידו שהלוקח אכן התחייב לקנות את המקח?

157. לכאורה פשיטא הוא, שאי אפשר לכתוב ללוקח וללוה בלי דעת המוכר והמלוה, אלא אגב הרישא שכותבים למוכר לבד, נקט גם שללוקח לבד אין לכתוב.

ומה שלא אמר כן לעיל בגט ושובר שאין כותבין לאשה ולבעל לבד, משום שסמך על מה שכתב כאן והוא הדין לעיל. וכן להיפך, לגבי הדין שצריך שיהא מכירן, נקט לעיל בגט ושובר,

והוא הדין כאן בשטרי הלואה ומכר שצריך שיכיר את שמות הצדדים. רשב"א. וראה שם, שהביא מהרמב"ן לפרש באופן אחר את הרבותא של המשנה שאין לכתוב ללוה וללוקח בלבד.

והרמב"ן כתב, שהחידוש הוא, שאפילו אם קיבלו קנין מהמוכר או הלוח על דבר המקח או ההלואה שלא בפני הלוקח והמלוה, ובא הלוקח או המלוה ומבקש לכתוב לו את השטר, אין כותבין לו, לפי שאין אומרים סתם קנין לכתיבה הוא עומד אלא כשנעשה הקנין בפני שני הצדדים. וגם יתכן שהמוכר והלוח אינם רוצים שיכתבו את השטר עד שיקבלו את הכסף.

והרשב"א חלק עליו, והוכיח שאם קיבלו קנין מיד המוכר והלוח, כותבין את השטר ללוקח ולמלוה.

והמגיד משנה בהלכות מלוה [כג ה] כתב שהחידוש הוא, שאפילו אם המלוה אומר לעדים תכתבו לי שטר שאני מלוה מנה לפלוני ותחזיקו את השטר אצלכם, שאם יבא הלוח היום ויאמר לכם שזה אמת תתנו לי את השטר, ואם לא, אז תקרעו אותו, אף על פי כן אין כותבין לו, לפי שבשעת כתיבה הוא שקר.

158. היינו כשכותבים את השטר מדעת שניהם, אבל אם המוכר לבד כותבו, הוא נותן את השכר. יד רמה.

159. כתב הרמב"ן, שתקנת חכמים היא, שמי שמרויח מהענין, הוא זה שצריך לתת את שכר

הללו, כי הוא הקונה את האשה. (162)

אין כותבין שטר אריסות, שטר הסכם בין המקבל שדה מחבירו לעבוד בה, ולהתחלק עם הבעלים בפירות שהיא תעשה, לפי היחס שסוכם ביניהם. ושטר **קבלנות**, שטר הסכם בין חוכר את השדה מהבעלים תמורת תשלום קצוב של כך וכך פירות לשנה, **אלא מדעת שניהם**, מדעת בעל השדה והאריס, או בעל השדה והחוכר, שהרי יש צורך בהסכמת שניהם, זה בהתחייבותו לעבודת השדה, וזה בהקנת השדה לאריס

אין כותבין שטרי אירוסין, כמה יתן אבי הבן לבנו וכמה יתן אבי הבת לבתו לצורך נישואיהם. וכן אין כותבים שטר **נשואין**, שטר הכתובה, **אלא מדעת שניהם**. דהיינו, מדעת אבי החתן ואבי הכלה בשטרי אירוסין, שהרי יש בו חובה לשניהם, (160) ומדעת החתן והכלה בכתובה, שהרי החתן מתחייב לאשה בכתובה, וגם הכלה צריכה להסכים על הכתובה, כדי שתהיה בטוחה שהוא לא כתב לה פחות מהמגיע לה. (161)

והחתן נותן את שכר הסופר של השטרות

ולכאורה קשה, מדוע כתב ירמיהו את השטר, והרי הוא הקונה ולא המוכר, והמוכר הוא זה שכותב את השטר על השדה שמוכר. ויש לומר, שירמיהו כיון בזה למשנתנו, שהלוקח נותן את שכר הסופר. משך חכמה סוף בהר.

160. הרמב"ן מפרש, שהרבותא היא שאפילו אם ראו עדים שכל אחד אומר כמה הוא יתן לבנו ולבתו, ועמדו וקידשו, שהדין הוא ש"הן הן הדברים הנקנין באמירה" ואין צריכים קנין נוסף, מכל מקום, אם אחד מהם רוצה שהעדים יכתבו לו את הדברים, העדים אינם רשאים לכתוב אלא מדעת שניהם, לפי שעכשיו הוא רק כמו מלוה על פה ועל ידי הכתיבה יעשה כמלוה בשטר, ולכן צריך הסכמת שניהם.

וזה החידוש גם ביתר השטרות של המשנה שצריך דעת שניהם, שאפילו אם שני הצדדים התחייבו בקנין, מכל מקום, לא הוי כמלוה בשטר עד שיכתבו את הדברים.

161. מאירי.

162. וגם הוא מרויח בקבלת נדוניית האשה [הנכסים שהיא מכניסה לו]. נמוקי יוסף.

הסופר. ומכל מקום, מעיקר הדין צריך שהשטר מכר יהא משל המוכר, כמו שנאמר "ספר מקנה", שהמקנה הוא נותן את השטר, אלא שתיקנו חכמים שיהא נעשה כאילו אמר הלוקח לסופר שהוא נותן לו המעות על מנת שיקנה את השטר למוכר.

וכן לגבי גט, שתיקנו חכמים שהאשה תתן את שכר הסופר במקום הבעל כמבואר להלן בגמרא [קסח א], הוא על ידי שהם אמרו שתהא כאילו היא אומרת לסופר קבל ממני המעות והקנה את הגט לבעל.

והקצות החשן [קצא א] כתב, שרק בגט מצינו בגמרא שמשום תקנת עגונות תיקנו חכמים שיהא הגט קנוי לבעל והפקר בית דין הפקר. אבל בשטרות אחרים, לא מצינו שעשה תקנה כזו. ואם כן, צריך הלוקח להקנות את השטר למוכר. ומאחר שאין עושין, כן הרי כל השטרות בימינו הם רק שטרי ראייה ואינם מועילים לעשות קנין. [ולא ראה את דברי הרמב"ן דלעיל, שגם בכל השטרות אמרו חכמים שיהא כאילו אמר הלוקח לסופר שיקנה את השטר למוכר].

נאמר בירמיה [לב י] שירמיה קנה את השדה מחנמאל בן דודו "ואכתוב בספר, ואחתום".

ולחוכר. (163)

והמקבל את השדה נותן את שכר הסופר, שהוא המרויח מהעיסקה.

אין כותבין שטרי בירורין, שטרות שכותבים בהם את טענות שני בעלי הדין, או שכותבים בו שמות הדיינים כאשר כל בעל דין בירר לעצמו שידונו בענינם, וכל מעשה בית דין, כגון "שטר אדרכתא", שכותבים בית דין למלוה, כאשר אין הלווה פורע חובו, על כך שהוא רשאי לרדת לנכסים של הלווה וליטלם עבור חובו, **אלא מדעת שניהם**, שני הצדדים.

בשטרי בירורין, לפי שכותבים שם את טענות שניהם, (164) או את הדיינים ששניהם ביררו. ואילו בשטר אדרכתא צריך להודיע זאת קודם כל ללווה, כדי שימהר לשלם חובו טרם שיכתבו למלוה את שטר הגביה מנכסיו.

ושניהם נותנים את שכר הסופר, בשטרי בירורין. (165)

רבין שמעון בן גמליאל אומר: לשניהם, לשני בעלי הדין **כותבין שנים**, שני שטרי בירורין, לזה לעצמו ולזה לעצמו שיהא לכל אחד שטר נפרד לעצמו, וכל אחד ישלם לסופר שלו את שכרו.

גמרא:

דנה הגמרא: מאי "ובלבד שיהא מכירין", האמור במשנתנו לגבי גט אשה ושובר?

אמר רב יהודה אמר רב: הכי קאמר: **ובלבד שיהא הסופר** [וגם העדים החותמים] **מכיר** את שם האיש בנט. צריך שהם ידעו שזה הוא שמו של האיש עבורו כותבים את הגט, שאם לא כן, שמא הוא כותב את הגט עבור אשתו של אדם אחר ששמו כן, כדי שהיא תוכל להשתמש בו בשביל לתבוע ממנו את כתובתה, שהרי הדין הוא שאשה יכולה לתבוע את כתובתה על ידי הגט בלבד.

וכמו כן צריך שיכירו הסופר והעדים את שם

163. מאירי.

לכתיבת השטר לפי שכל זמן שלא כתבו יכולים הצדדים לחזור ולטעון טענות אחרות, וכן בשטרי בירורין הדיינים יכולים הצדדים לחזור בהם מברירת הדיינים ולברור אחרים במקומם כל זמן שלא כתבו את השטר.

165. רשב"ם. ובתוס' ר"ד כתב, שכוונת המשנה גם על מעשה בית דין, שאף שבעלמא הלוקח נותן שכר הסופר, זה רק כשהוא קונה את השדה מרצונו אבל כאן שהמלווה היה מעדיף שהלווה ישלם לו כסף ורק בליט ברירה הוא לוקח את השדה, לכן גם הוא צריך להשתתף בשכר הסופר.

164. כתב ביד רמה ש"מדעת שניהם" האמור כאן אינו דומה ל"מדעת שניהם" שנאמר עד עתה, שמשמעותו שצריך את הסכמת שני הצדדים, ואילו כאן צריך רק להודיע לשניהם כדי שכל אחד יוכל לעיין בו ולראות את זכויותיו שלו וחובותיו של בעל דינו, אבל אין צריך את הסכמת שניהם, שאם אחד מהם טען טענה שהיא לחובתו אין הוא יכול לעכב מלכתוב אותה כדי שיוכל לחזור ולטעון טענות שקר.

והרמב"ן כתב, שצריך את הסכמת שניהם

ששמו כשמו, כדי שתגבה עמו את כתובתה? (168)

וכן לגבי שובר, נחשוש, למרות שאנו יודעים שזה הוא שמה של האשה המבקשת לכתוב שובר, כיון שאיננו יודעים את שמו של הבעל, **וזמנין, אזלא כתבה אשה שובר**, שמא היא תכתוב בשובר את שמו של אדם אחר, ששם אשתו כשמה, **ויהבה לגברא דלאו דילה**, ותמסור אותו לידי אותו אדם אחר, שאינו בעלה, כדי להפסיד לאשתו את כתובתה!!?

אמר להו אביי: הכי אמר רב: צריך שיכיר את שם האיש בגט, והוא הדין לשם האשה. צריך גם שהסופר והעדים ידעו כי אכן זה הוא שם אשתו של הבעל הזה שכותב את הגט, כך שלא יוכל למסור את הגט לידי אשה אחרת.

וכן צריך להכיר את **שם האשה בשובר**, והוא הדין **לשם האיש**. גם אותו צריך להכיר שזה שמו של בעלה, כדי שלא תוכל למסור

האשה, בשובר, שידעו כי אכן זהו שמה, שאם לא כן, יש לחוש שמא היא מתכוונת לכתוב את השובר עבור אדם אחר שגירש את אשתו שנקראת כך, ובכך להפסיד לה את כתובתה. (166)

יתיב רב ספרא ורב אחא בר הונא ורב הונא בר חיננא, ויתיב אביי גביהו, ויתיב וקמביעיא להו, הם שאלו על דברי רב. כי משתמע מהם כי רק את שם האיש בגט, אין, אכן צריכים העדים והסופר להכיר, ואילו את שם האשה, לא, אין צריך שיכירו אותו. וכמו כן, רק שם האשה בשובר, אין, אכן צריך להכיר, ואילו את שם האיש, לא.

והם תמחו על כך: **וליהוש**, הרי למרות שאנו מכירים את שם האיש בגט, כיון שאיננו מכירים את שם האשה, יש לנו לחשוש **דלמא כתב גיטא**, שמא הוא יכתוב אמנם את שמו בגט, אך הוא לא יכתוב בו את שם אשתו אלא את שמה של אשה אחרת, ששם בעלה כשמו, (167) **ואזיל וממטי ליה לאיתתיה דהיאך**, ויתן אותו לאשתו של האדם האחר,

בענין הכרת שמות הצדדים בשטרי הלואה ומקח וממכר, ראה תוספות יום טוב ורש"ש ומגיד משנה הלכות מלוה [כד ג].

167. על פי תוס' בד"ה וליחוש ועוד ראשונים. והרשב"ם מפרש בדרך אחרת והקשו עליו תוס'. וראה הגהות הב"ח [ד], מהרש"ל, ומהרש"א בביאור דברי הרשב"ם.

168. רשב"ם. במהרש"ל משמע שלא חששו שיתכוין להתירה לשוק בלא גט שזה חשש רחוק, וכן החשש רק לענין גביית הכתובה.

166. כתב הכסף משנה בהלכות גירושין [ב ג] שמדברי הרמב"ם משמע שהדין שצריך להכיר את שם האיש והאשה בגט ובשובר הוא גם כשכותבים את הגט והשובר בנוכחות שני הצדדים שהרי גם אז קיים החשש האמור. והמשנה לא באה אלא להשמיענו שאף על פי שהקילו שאפשר לכתוב גט ושובר בנוכחות צד אחד בלבד בכל זאת לגבי זה לא הקילו אלא צריך להכיר את שמותיהם.

עוד למד שם מדברי הרמב"ם שרק העדים צריכים להכיר את שמותיהם, ואילו הסופר אינו מעלה ולא מוריד.

את השובר לידי אדם אחר. (169)

אך עדיין הם התקשו בעצם דברי התנא של המשנה: מה יועיל אם מכירים את שם האיש

והאשה בגט, והרי מכל מקום, וליחוש לשני "יוסף בן שמעון" (170) הדריים בעיר אחת, שמא ישנו אדם נוסף בעיר ששמו כשם הבעל המגרש, (171) וגם שם נשותיהם

169. ומה שנקט רב רק שם האיש בגט ושם האשה בשובר משום שדבריו עולים על המשנה שמדברת על אותו שבא לכתוב את הגט והשובר. תוס' ד"ה שם.

והרמב"ן כתב, שרבותא קא משמע לן, שאפילו אותו שבא לפנינו צריך להכירו, לפי שהייתי אומר שאין לחשוש שהוא יחציף כל כך לשקר על עצמו שהרי הוא מתיירא מאנשים שמכירים אותו כאן.

והרשב"א הקשה בסגנון אחר, מדוע בכלל היה צריך רב יהודה אמר רב לומר שצריך להכיר שם האיש בגט, והרי המשנה מפרשת יותר ממנו, שאמרה ובלבד שיהא מכירן, משמע שצריך להכיר את שניהם?

והביא מהראב"ד לתרץ, שרב יהודה אמר רב בא לומר שלא נפרש את ההיכר של המשנה שדי בהכרת דניהם של האיש והאשה בלבד אלא צריך גם להכיר את שמותיהם.

170. מכאן למד הרמב"ם, שלא די שיכירו את שמותיהם בלבד, אלא צריך להכיר גם את שם אבותיהם, שהרי מבואר כאן ששמו של אדם כולל גם את שם אביו. כסף משנה שם.

171. מדובר שהוחזקו בעיר שני יוסף בן שמעון, שאם לא כן, אין לחשוש לכך.

[וגם אז לא היה מועיל התירוץ ששני יוסף בן שמעון הדריים בעיר אחת אין מגרשין נשותיהן אלא זה בפני זה, שהרי אין יודעים שיש כאן עוד יוסף בן שמעון, ועדיין יוכל לגרש אשה אחרת ששמו ושמה כן].

והסוגיא אינה הולכת לשיטת רבי מאיר שעדי חתימה כרתי, שאם כן, לא יועיל שיגרשו נשותיהן זה בפני זה אלא צריך שיהא מוכח מתוך הגט עצמו שאדם זה גירש את אשתו, ואין עצה רק להוסיף דור נוסף בשמותיהם כדי להבדיל בין שני היוסף בן שמעון.

אלא הסוגיא מדברת לפי רבי אלעזר שהלכה כמותו שעדי מסירה כרתי, ואין צריך שיהא מוכח מתוך הגט עצמו מי המגרש.

ולכאורה, גם לפי רבי אלעזר יש להבין, מה מקשה הגמרא שהוא יגרש אשה אחרת בגט זה, והרי עדי מסירה צריכים להכיר את שמות האיש והאשה המתגרשים?

וצריך לומר, שהחשש הוא שהעדים אמנם יכירו אותם בשמותיהם אך הם לא ידעו שזו אשתו של זה, ולא יעלה על דעתם לחשוש שמא יש עוד יוסף בן שמעון בעיר הזאת. ואולי שם נשותיהם דומה, ושם זה אשתו של יוסף בן שמעון האחר.

ומתוצאת הגמרא ששני יוסף בן שמעון הדריים בעיר אחת אין מגרשין נשותיהן אלא זה בפני זה. ומאחר שיש תקנה כזאת הרי כשתבא האשה לבית דין עם הגט כדי שיתירוה לינשא הם יחקרו את עדי המסירה אם לא היו שם שני יוסף בן שמעון בשעת הגט כדי לדעת אם אכן גירשו זה בפני זה. תוס' ד"ה וליחוש.

והתוס' בגיטין [כד בן בד"ה בעדי הוסיפו, שהגמרא היתה יכולה לתרץ, שעדי המסירה צריכים להכיר שזו אשתו של זה אלא שאין זו תקנה טובה כי אז יקשה למצוא עדי מסירה.

ועדיין הם נתקשו בדברי המשנה: איך בכלל כותבים גט לשום בן אדם ואפילו אם אנו יודעים ששמו "יוסף בן שמעון" כפי שנכתב בגט?! והרי דלמא אזיל למתא אחריתא, שמא הוא הגיע לכאן מעיר אחרת, ושמו האמיתי הוא "ראובן בן יעקב", ומחזיק ליה לשמיה ב"יוסף בן שמעון", וכתוב גיטא. והוא כינה לעצמו כאן את השם "יוסף בן יעקב" במטרה לכתוב גט באותו השם, ולאחר מכן, ואזיל וממטי ליה לאיתתיה דהיאך, הוא יקח את הגט ויחזור לעירו אשר גר בה אדם בשם יוסף בן שמעון, (174) ויתננו

שויס, (172) ודלמא כתיב גיטא, והוא אמנם יכתוב את שמו ושם אשתו בגט, אך ואזיל וממטי ליה לאיתתיה דהיאך, הוא יתנו לאשה של אותו אדם שהוא ואשתו נקראים כך!!!?

אמר לחו רב אחא בר הונא: הכי אמר רב: "יוסף בן שמעון" הדריב בעיר אחת, אין מגרשין נשותיהן אלא זה בפני זה! צריך שהבעל השני יהא גם הוא נוכח במסירת הגט של זה לאשתו. ובכך יצאנו מידי החשש שמא הוא ימסור את הגט לאשתו של אדם אחר. (173)

מעיר זו יכתוב כאן גט על שמו וילך לעיר אחרת ויגרש שם את אשת יוסף בן שמעון האחר, משום שצריך שיהא כתוב בגט שם העיר של המגרש והמתגרשת. ולכן הקשתה רק באופן כזה שאדם זה אינו מתגורר כאן באופן קבוע אלא עבר כאן בדרכו למסחרו שאז כותבים את שם העיר הקבועה בה הוא מתגורר, שם גם נמצא יוסף בן שמעון האחר.

ואף שכותבים בגט את שם העיר שנכתב בה הגט, מכל מקום כאשר תוציא האשה את הגט לא נפסול אותו בגלל שהוא נכתב בעיר אחרת, שהרי שמא הבעל בא לכאן רק כדי לכתוב את הגט. מאירי.

והרשב"א כתב, שאף שהדין אמת שכותבים בגט את שם העיר של המתגרש, מכל מקום אין ראייה מסוגייתנו לכך, שהרי גם עתה לא יצאנו מצירי כל החששות, שאפשר שיוסף בן שמעון מכאן יאמר לסופר שהוא גר בעיר אחרת, שהרי לא שמענו שצריך להביא ראייה על שם העיר שהוא גר בה, ויגרש את אשת יוסף בן שמעון משם. אלא שאין חוששין לכל החששות הללו, שאם כן, אין לדבר סוף.

וביד רמה כתב, שאם אכן מכירים עדי המסירה שזו אשתו של זה אין צריך שיגרשו זה בפני זה, אלא שרב אמר שלכתחילה יעשו כן שזו תקנה טובה גם באופן שעדי המסירה אין יודעים שזו אשתו של זה.

172. כך מפרש רבינו גרשום ויד רמה, וכן משמע בתוס' ד"ה וליחוש [ב]. גם מהרמב"ם ושלחן ערוך משמע שהחשש הוא באופן שגם שמות נשותיהם שווים.

173. הקשה הריטב"א: עדיין יש חשש שמא אשה זו תמסור את הגט לאחר שקיבלתו, לאשת יוסף בן שמעון האחרת?

ותירץ, שזה מילתא דלא שכיחא שהיא תרצה לקלקל לה לאחר שהדבר נעשה בפומבי.

ראה תורת חיים שביאר איך יתיישב לגבי שובר שם לא מצינו דין זה שאין נותנים שובר אלא זה בפני זה, ויש לחשוש לשני יוסף בן שמעון באותה עיר ששמותיהם ושמות נשותיהם שווים.

174. הגמרא לא הקשתה שמא יוסף בן שמעון

שם לאשתו! ? (175)

אמר להו רב הונא בר חיננא: הכי אמר רב: כל שהוחזק שמו בעיר שלשים יום, שכבר שלשים יום הוא נקרא כאן בשם הזה, אין חוששין לו שמא אין זה שמו האמיתי, כי הוא לא היה מעיז לשנות את שמו לזמן כה רב, מחשש פן יודע הדבר.

ודנה הגמרא: לא איתחזק, מאי? מה עושים עם אדם חדש בעיר, שעדיין לא הוחזק שמו שלשים יום, איך יכתבו לו גט?

אמר אבוי: דקרו ליה, ועני. יש עצה לנסות אותו ולקרוא לו בפתאומיות בשמו, ואם הוא יענה, סימן שזה הוא שמו האמיתי.

רב זביד אמר: אין זו הוכחה. משום שרמאה — ברמאותיה זהיר! הרמאי יודע להיזהר ולענות מיד כשקוראים לו בשמו המזויף. ולכן אין עצה אלא להמתין עד שיוחזק בשמו שלשים יום.

ומביאה הגמרא מעשה שאירע בשובר של כתובה:

מעשה בכהוא תברא, בשובר של כתובה, דהוה חתים עלה, שהיה חתום עליו רב ירמיה בר אבא.

אתיא לקמיה החיא איתתא, לאחר זמן באה אליו אותה אשה שעל שמה היה כתוב השובר, לתבוע את כתובתה מבעלה.

אמרה ליה לרב ירמיה בר אבא: לאו אנא הוואי! לא אני זו שהחתמתי אותך על שובר שנפרעתי את כתובתי, אלא שמא אשה אחרת, ששמה כשמי ושם בעלה כשם בעלי, היא זו שהחתימה אותך על השובר הזה, ומסרה אותו לבעלי, אך אני, עדיין לא נפרעתי את כתובתי.

אמר לה רב ירמיה בר אבא: אנא נמי אמרי להו: לאו איהי היא! אף אני אמרתי עתה לעדים האחרים שחתמו יחד עמי על השובר, שאינך זכורה לי כאותה אשה שחתמנו לה על שוברך, והצדק הוא אתך.

אך **ואמר** לי, הם השיבו לי, שאכן את היא אותה האשה שחתמנו לה על השובר, אלא **מיקש הוא דקשא לה ובגר לה קלא**, היא הודקנה ונשתנה קולה ונעשה יותר עבה,

להכיר גם את שם האשה, והיא הרי לא הוחזקה כאן בשם הזה?

ותירצו, שיש לחשוש שמא יביא גם את אשתו לכאן כדי להחזיק את שמה כשם אותה אשה שהוא כותב בגט.

ועוד תירצו, שהוא יכתוב את שם אשתו ויביא עדים שמכירים אותה בשמה ויודעים שהיא אשתו אך אינם יודעים את שמו [שאז היה מתגלה שמו האמיתי], ואחר כך הוא יגרש את אשתו של פלוני בעירו ששמה כשם אשתו. תוס'

ובדומה לזה כתב הרמב"ן, שאם נחשוש לחששות אלו מה נעשה בשטרי הלואה שלא כותבים בכלל את שם העיר, ואם כן, שמא יוסף בן שמעון מכאן יכתוב שטר על שמו ויתו אותו לאיש אחר בעיר פלונית שיתבע מיוסף בן שמעון של שם, אלא ודאי שאין חוששין כל כך. [היינו שאין חוששין רק לשני יוסף בן שמעון מאותה עיר שמא יקלקל אחד לשני ולא משני ערים].

175. הקשו בתוס': מה החשש, והלא צריך